

Halk Eğitim Merkezlerinde Çalışan İş görenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Anahtar Yeterlik Algıları

DOI: 10.26466/opus.342207

*

Sait Akbaşlı* - Mehmet Durnalı**

*Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beytepe/ Ankara /Türkiye

E-Posta: sakbasli@gmail.com ORCID: [0000-0001-9406-8011](https://orcid.org/0000-0001-9406-8011)

**Doktora Öğrencisi, MEB, Hayatboyu Öğrenme GM. Yenimahalle/ Ankara /Türkiye

E-Posta: durnali@gmail.com ORCID: [0000-0002-1318-9362](https://orcid.org/0000-0002-1318-9362)

Öz

Bu araştırmanın temel amacı; halk eğitim merkezlerinde çalışan personelin yaşam boyu öğrenme anahtar yeterliklerine yönelik algılarını tespit etmektir. Bunun yanı sıra katılımcıların algı düzeyleri arasında; cinsiyet, görev, yaş, çalışma süresi değişkenleri temelinde istatistiki açıdan anlamlı farklılık olup olmadığını da tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmanın problem durumu; kişisel çalışmaların anket çalışması, betimsel tarama modeli temelinde çözümlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 2016-2017 eğitim öğretim yılında, Sakarya il sınırları içerisinde halk eğitim merkezlerinde çalışan yönetici (müdür, müdür yardımcısı, müdür yardımcısı) (27), öğretmen (28) ve usta öğretici (177) olmak üzere toplamda 232 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırma verileri; Şahin, Akbaşlı ve Yanpar Yelken (2010) tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Anahtar Yeterlikler Ölçeği” aracılığıyla elde edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre sekiz alt boyutun herhangi birisinde katılımcıların algıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Görev, yaş ve görev süresi değişkenleri temelinde bazı boyutlarda katılımcıların algıları arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, yaşam boyu öğrenme yeterlikleri, halk eğitim merkezi, öğretmen, usta öğretici

The Perception of Public Education Centers' Personnel Regarding Lifelong Learning Key Competencies

DOI: 10.26466/opus.342207

*

Abstract

The research mainly aims to determine the perception regarding lifelong learning key competencies of personnel working at public education centers. Furthermore, it aims to examine whether this perception level of the sample reveals significant differences in terms of gender, profession, age, and years of experience or not. The cross-sectional survey implementation was designed for the research. The study group consisted of 27 administrators (principals, chief deputy principals, deputy principals), 28 teachers and 177 master trainers, a total of 232 participants from the public education centers (Halk Eğitim Merkezleri) in the province of Sakarya city during fall semester of 2016-2017 academic year. 'Key competences for lifelong learning scale' developed by şahin, Akbaşlı and Yanpar Yelken (2010) was used to collect the data. Regarding gender, there are not any significant differences between female and male with respect to levels of the dimensions. Considering profession, age, years of experience, there are statistically significant differences between sub-groups with respect to a/some dimension(s).

Key Words : *Lifelong learning, lifelong learning competencies, public education centers, administrators, teachers*

Giriş

İçinde bulunduğumuz çağ için uygun görülen sıfatlar içerisinde öne çıkanlardan birisi olan bilgi çağı; eski bilgilerin sürekli sentezlenerek yeni bilgilerin üretiminin gerçekleştiği, bilgi yayım araçlarının gelişiminin sürekli olarak yeni formlar ile devam ettirildiği ve bilgi tüketimin yoğun bir biçimde sürdürüldüğü bir dönemi kapsamaktadır. Her disiplinden bilim ve sanat insanları tüketim toplumunun karşı durulamaz bir gerekliliği olarak ya da gelişmek için yüksek bir güdülenme ile sürekli olarak araştırmalar, icatlar ve keşifler yaparak, sanat eserleri ortaya koyarak yeni bilgilerin çeşitli disiplinlerde birikmesine aracı olmaktadır. Bu bilgi birikiminin artması iş ve meslek hayatında yeni girişimcilik modelleri ortaya koymaktadır ve bu bilgiler öğrenilmesi gereken gerek günlük yaşantıyı kolaylaştırıcı gerekse iş hayatındaki önemli yeni veya güncellenmiş teknolojiler olarak somutlaşmaktadır. Bu bilgi ve teknolojiye sürekli yenilenme ve farklılaşmaları bir insanın örgün eğitimin dışında da yaşamı boyunca öğrenmesinin kendisini gelişen topluma uyum sağlayabilmesi adına önemlidir. Bu öğrenme biçimi de alanyazında, çeşitli kurumsal belgelerde kendisini yaşam boyu öğrenme biçiminde göstermiştir.

Kılınç ve Yenen (2015) ve bazı diğer çalışmalarda yaşam boyu öğrenme kavramının doğuşunun temelleri 20. yüzyılın ikinci yarısının ortalarından itibaren Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ve Avrupa Birliği (AB) gibi kurumlara atfetmektedirler. Örneğin, Jarvis (2004)'e göre ise bu kavram yakın tarihte Avrupa Birliği (1995) ve UNESCO tarafından sahip çıkmış ve politik arenada gündeme konulmuştur. Öte taraftan, Bosco (2007)'ya göre; bu kavram son yıllarda oldukça yaygınlaşmış olsa da, hayat boyu öğrenme kavramı neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir. Antik Yunan felsefecileri yaşam boyu öğrenmeyi kendi çalışmalarında vurgulamışlardır. Yaşam boyu öğrenme, Aristo ve Plato tarafından felsefecilerin yaşamları süresince gerçekleşen bir öğrenme süreci olarak tanımlanmıştır.

Yaşam boyu öğrenme, okullar ile sınırlı kalmayan; evde, işte, hayatın her alanında gerçekleşebilen; öğrenmenin yaş, sosyal, ekonomik statü ve eğitim seviyesine bakılmaksızın, herhangi bir engel olmadan sürdürülebileceğini gösteren temel kavramlardan biridir (Yüksek Planlama Kurulu,

2014). Yaşam boyu öğrenme (YBÖ), Avrupa toplumlarının yarım yüzyıldır mekanizmalarını geliştirmeye, eğilim ve mesleki gelişim politikaları ile somutlaştırmaya ve insan kaynakları odaklı olarak kurgulamaya çalıştıkları bir olgudur (Toprak ve Erdoğan, 2012). Yaşam boyu öğrenme, bir bireyin doğumundan ölümüne kadar alabileceği resmi örgün, yaygın eğitim ve resmi olmayan öğrenmeyi kapsayan her türden eğitim çeşitlerini içerir. Bireylerin kişisel ve profesyonel gelişimleri için gerekli bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmelerini sağlar. Ayrıca, rehberlik ve kontrol işlevine de sahiptir (EU Commission, 2011).

Yaşam boyu öğrenme, bir insanın yaşamı boyunca devam eden bir bireysel süreç anlamına gelebilir. Öte taraftan, öğrenmenin formal ve kurumsal perspektiflerin de olduğu düşünülmektedir. Yani bir eğitim sisteminin varlığı söz konusudur. Sunduğu hizmet açısından doğrudan eğitim faaliyetinde bulunmayan her çeşitten örgütler - örneğin şirketler - çok ciddi bir biçimde öğrenme faaliyetinde bulunabilir ve eğitim örgütleriyle sağlam işbirlikleri kurabilir (Jarvis, 2004). Yaşam boyu öğrenme iş ve işlemlerinin yönetim ve koordinasyonunu sağlayan en üst düzeyde kurumsal role sahip Türkiye'deki örgüt ise Milli Eğitim Bakanlığı'dır.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'nin yaşam boyu öğrenme olgusuna kurumsal yaklaşımının nasıl olduğunu iki stratejik plan belgesi açık bir biçimde göstermektedir. Birincisi, MEB'in (2015) MEB Strateji Planı 2015-2019'da vurgulandığı gibi, bu dönemde MEB, yenilikçi ve dinamik bir millî eğitim sistemi oluşturma azim ve kararlılığındadır. Bu çerçevede artan ve çeşitlenen eğitim talebinin karşılandığı, okul öncesi eğitim başta olmak üzere bütün eğitim kademelerinde katılımın arttığı, özel politika gerektiren grupların azami derecede eğitime erişebildiği ve yaşam boyu öğrenme kapsamında herkese, her yerde ve her zaman eğitim imkânlarının sunulduğu bir eğitim sistemi amaçlanmıştır. İkincisi, Yüksek Planlama Kurulu'na (2014) göre; 9. Kalkınma Planı dikkate alınarak Türkiye'de ilk Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi 2009-2013 dönemi için hazırlanmıştır. Bu belge Yüksek Planlama Kurulunun 05.06.2009 tarih ve 2009/21 sayılı kararı ile kabul edilmiştir. Ayrıca, Yüksek Planlama Kurulunca 13.05.2014 tarihinde kabul edilen, 2014 ve 2018 yıllarını kapsayan Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi de mevcuttur. Bu ikinci belgede, Türkiye'nin yaşam boyu öğrenme alanındaki temel amacının; farklı öğre-

nim ve yaştaki vatandaşların istihdam olanaklarını artırmak ve sosyo-kültürel gelişmelerini sağlamak hedefiyle; bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirerek, öğrenmeye erişimlerini artırarak öğrenen bireyden, öğrenen topluma ve öğrenen Türkiye'ye doğru bir dönüşümü gerçekleştirmek olduğu vurgulanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yapısı incelendiğinde yaşam boyu öğrenmeye ilişkin merkez teşkilatında bu kapsamda ülke çapında koordinasyon, görev ve rolleri üstlenen birim Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'dür. Öte taraftan, taşra teşkilatı yapısında uç örgütsel yapılanma, bir kurum olarak yer alan halk eğitim merkezleri, bu genel müdürlüğe bağlı olarak Türkiye halklarının yaşam boyu öğrenme ihtiyaçlarının giderilmesinde en aktif ve kurumsal rolü üstlenmektedir. Kaya'ya (2015) göre, Türkiye'de halk eğitim merkezleri 1951 yılında kurulmuştur. 1951 yılına kadar bu kurumların yönetim yapısı -bakanlık merkez teşkilatında bağlı olduğu organ vb.- çok defa değiştirilmiştir. 2013/14 eğitim öğretim sezonunun sonundaki TÜİK(2016) verisine göre Türkiye genelinde toplam halk eğitim merkezi sayısı 987'dir. Bu halk eğitim merkezlerinde, toplamda 6.334.884 kursiyer ile 7,262 öğretmen ve usta öğretici görev almıştır. Bu merkezlerde, eğitim ve yaş ölçütü gözetilmeksizin herkese, örneğin Ege kültürü halk dansları ve drama gibi sosyal ve kültürel kurslar, bilgisayar ve kuaförlük gibi mesleki ve teknik eğitim kursları ve okuryazarlık vb. kurslar düzenlenmektedir.

Türkiye'de yaşam boyu öğrenme alanında uygulamalı ve teorik temelli araştırmalar yürütülmüş ve yürütülmektedir. Halk eğitim merkezi personeli üzerinde çeşitli konuları inceleyen çalışmalara gereksinim olduğu açıktır. Diker-Coşkun ve Demirel (2012), üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini araştırmıştır. Yazar ve Yaman (2014), öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini, Hayat Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği geliştirerek araştırmıştır. Konokman ve Yelken (2014), eğitim fakültesi öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algılarını araştırmıştır. Oral ve Yazar (2015), kendilerinin geliştirdiği Öğretmen Adaylarının Hayat Boyu Öğrenme Algıları Ölçeği ile öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme algılarını araştırmışlardır. Kılınç ve Yenen (2015), Diker-Coşkun ve Demirel (2012)'un geliştirdiği Hayat Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği aracılığıyla halk eğitim merkezlerindeki kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini çalışmışlardır. Tunca, Şahin

ve Aydın (2015), öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini, Diker-Coşkun ve Demirel (2012) tarafından geliştirilen Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği (YBÖEÖ) aracılığıyla incelemiştir. Kuzu, Demir ve Canpolat (2015), öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmişlerdir. Bu tür uygulamalı araştırmaların varlığı bu konunun önemini vurgularken, bu araştırmaların yaşam boyu uzmanlık alanına katkıları kuşku götürmezdir. Ancak bu araştırmalarda kullanılan yöntem ve kavramsal çerçevenin bu problemler için üretilen çözümleri elde edebilmek adına yeterli olup olmadığı tartışmaya açıktır. Ayrıca, tercih edilen ölçeklerin geçerlik ve güvenilirlikleri de tartışmaya açıktır. Öte taraftan, teorik açıdan ise Toprak ve Erdoğan (2012), yaşam boyu öğrenmenin temel özelliklerini, teorik bağlamını, Avrupa 2020 vizyonunda yaşam boyu öğrenmeyi detaylı incelemiştir. Bu temelde, halk eğitim merkezlerinde görev yapmakta olan çalışanların -yaşam boyu öğrenmenin anahtar iş görenleri- yaşam boyu öğrenme anahtar yeterliklerine yönelik algı seviyelerini tespit etme ihtiyacı mevcuttur.

Araştırmanın Amacı

Sakarya il sınırları içerisindeki halk eğitim merkezlerinde görevli yönetici, öğretmen ve usta öğreticilerin yaşam boyu öğrenme anahtar yeterlik yönelik algıları ne düzeydedir? Katılımcıların yaşam boyu öğrenme anahtar yeterlik algıları;

- a. Cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- b. Görev değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- c. Yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- d. Çalışma süresi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu bölüm; model, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi olmak üzere altı temel alt bölümden oluşmaktadır.

Model

Bu çalışma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Erkuş (2005)'a göre; betimsel model, gerçeği geçmişte olduğu gibi var olduğu şekliyle tanımlamaya yönelik bir araştırma yaklaşımıdır. Bu tür araştırmalarda, ele alınan olgular ve durumlar ayrıntılı olarak araştırılmakta ve bu araştırmalar genellikle ölçek araştırması olarak da bilinmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırma çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim öğretim yılında, Sakarya il sınırları içerisindeki halk eğitim merkezlerinde çalışan yönetici (müdür, müdür yardımcısı, müdür yardımcısı) (27), öğretmen (28) ve usta öğretici (177) olmak üzere gönüllülük esasına dayalı toplamda 232 katılımcıdan oluşmaktadır.

Veri toplama aracı

Araştırma verileri Şahin, Akbaşlı ve Yanpar Yelken (2010) tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Anahtar Yeterlikler Ölçeği” aracılığıyla elde edilmiştir. Ölçek; 8 boyut altında 23 maddeden oluşmaktadır. Anadilde iletişim, yabancı dil(ler)de iletişim, fen ve teknolojiye matematik ve temel yeterlik, dijital yeterlik, öğrenmeyi öğrenme yeterliği, bilinçli sosyal vatandaşlık yeterliği, girişimcilik ve öncü olma yeterliliği, kültürel farkındalık ve ifade etme yeterliliği bu sekiz boyuttur. Beşli (hiç yeterli değil, yeterli değil, orta düzeyde yeterli, yeterli, çok yeterli) Likert tipinde bir ölçektir. Ölçeğin geliştirildiği özgün çalışmada “.75” olan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı, bu çalışmada daha da artarak “.92” olarak bulunmuştur.

Veri toplama süreci

En önce, Yaşam Boyu Öğrenme Anahtar Yeterlikler Ölçeği geliştiricilerinden ölçek kullanım izinleri alımı gerçekleştirilmiştir. Sonrasında, Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünden Sakarya il

sınırları içerisindeki halk eğitim merkezlerinde çalışanlara ölçek uygulama izni alınmıştır. Devamında, Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne dilekçe ile başvurulmuştur. Bu müdürlüğün onayı ve havalesi ile resmi araştırma izni ve çevrim içi ölçek bağlantısı(link) ilgili kurumlara ulaştırılmıştır. Sonrasında yaklaşık 45 günlük süre içerisinde çevrimiçi ortamda 232 katılımcıdan veri toplanmıştır.

Verilerin analizi

Yaygın olarak kullanılan bir istatistik programı aracılığıyla veriler analiz edilmiştir. İkili karşılaştırmalarda bağımsız gruplar t-testi çoklu karşılaştırmalarda ise One-Way ANOVA kullanılmıştır. Farkların kaynağını incelemede Post Hoc Multiple Comparisons-Scheffle testi kullanılmıştır. p -değeri, (p = probability(olasılık)) istatiki açıdan anlamlı fark olup olmadığını çözümlmek için referans alınmıştır. p -değeri 0.05'ten ya da %5'ten küçük ise çözümlenmede anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Tablo 1. Katılımcı algılarının ölçek alt boyutlarına göre aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), minimum(min.), maksimum(mak.) değerleri

Boyutlar	$\bar{X}$	S	Min.	Max.
Ana Dilde İletişim Yeterliği	4.44	0.55	2.00	5.00
Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği	2.06	0.86	1.00	4.50
Bilim ve Teknolojide Matematiksel Temel Yeterliği	3.93	0.66	2.00	5.00
Dijital Yeterlik	4.06	0.67	2.00	5.00
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliliği	4.29	0.60	2.50	5.00
Sosyal Vatandaşlık Bilinci Yeterliliği	4.31	0.61	2.00	5.00
İnisiyatif ve Girişimcilik Anlayışı Yeterliliği	4.23	0.67	1.25	5.00
Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği	4.16	0.72	1.00	5.00

Katılımcı Sayısı = 232

Tablo 1'de görüldüğü gibi, halk eğitim merkezi işgörenlerinin *Ana Dilde İletişim Yeterliği* boyutunda algılarının yüksek olduğu ($\bar{X} = 4,44$), *Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği* boyutunda ise algılarının düşük olduğu ($\bar{X} = 2,06$) görülmektedir. Diğer boyutlarda ortalama algıların da oldukça

yüksek olduğu tespit edilmiştir. Şahin ve diğ., (2010)'in okul öncesi öğretmenlerinin yaşam boyu anahtar yeterliklerini inceledikleri araştırmada; *Ana Dilde İletişim Yeterliği* boyutunda bu araştırma bulguları ile benzer şekilde katılımcıların algılarının yüksek olduğu ($\bar{X} = 4,39$), *Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği* boyutunda ise algılarının düşük olduğu ($\bar{X} = 2,14$) tespit edilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyet değişkenine göre katılımcıların aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), t-Test'i değerleri

Boyutlar	Kadın K=173		Erkek K=59		t	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
<i>Ana Dilde İletişim Yeterliği</i>	4.42	0.56	4.48	0.52	-0.70	0.48
<i>Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği</i>	2.03	0.89	2.15	0.78	-0.92	0.36
<i>Bilim ve Teknolojide Matematiksel Temel Yeterliği</i>	3.94	0.65	3.92	0.70	0.25	0.80
<i>Dijital Yeterlik</i>	4.06	0.70	4.06	0.57	-0.02	0.99
<i>Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliliği</i>	4.30	0.59	4.26	0.63	0.39	0.70
<i>Sosyal Vatandaşlık Bilinci Yeterliliği</i>	4.30	0.63	4.31	0.54	-0.07	0.95
<i>İnisiyatif ve Girişimcilik Anlayışı Yeterliliği</i>	4.23	0.65	4.22	0.74	0.12	0.90
<i>Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği</i>	4.18	0.70	4.08	0.77	0.87	0.39

Tablo 2'den anlaşılacağı üzere, sekiz alt boyutun herhangi birinde erkek ve kadın katılımcıların algıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Öte taraftan, Gencil (2013)'in öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algılarını incelediği araştırmasında; *Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği* boyutunda, *Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliliği*, *Bilim ve Teknolojide Matematiksel Temel Yeterliği* boyutundaki bulgulara erkek ve kadın arasında anlamlı farklılık olduğuna işaret etmektedir. Gencil (2013)'in araştırmasında kadın katılımcıların *Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği* boyutunda algılarının erkek katılımcılara göre anlamlı bir biçimde farklılık göstermektedir.

Tablo 3. Görev değişkenine göre katılımcıların aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (S), Kruskal Wallis H test analizi sonuç değerleri

Boyutlar	A) Yönetici K=27		B) Öğretmen K=28		C)Usta Öğretici K=177		χ^2	p	A,B,C arasında ikili fark yönü
	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.			
Ana Dilde İletişim Yeterliliği	4.35	352,63	4.31	368,13	4.47	412,34	3,10	0.24	-
Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliliği	1.83	345,48	2.29	352,39	2.06	381,75	7,76	0.15	
Bilim ve Teknolojide Matematiksel Temel Yeterliliği	3.77	336,33	4.02	365,12	3.95	423,89	9,87	0.32	
Dijital Yeterlik	3.87	341,05	3.93	347,23	4.11	386,52	4,54	0.13	
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliliği	4.15	357,87	4.34	362,99	4.30	312,36	3,84	0.41	
Sosyal Vatandaşlık Bilinci Yeterliliği	4.32	363,29	4.18	374,19	4.32	323,36	3,86	0.50	
İnisiyatif ve Girişimcilik Anlayışı Yeterliliği	3.99	341,30	4.36	373,93	4.25	393,09	3,71	0.11	
Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği	3.67	345,23	4.18	373,45	4.23	383,55	3,57	0.00	A<B, A<C

*S.O. = Sıra ortalama

Tablo 3'e bakıldığında, *Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği* boyutunda ortaya çıkan görüşler arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Bu anlamlı farkın görev değişkeninin hangi alt grupları arasında olduğu yapılan Kruskal-Wallis 1-way ANOVA, Dunn testi analizine göre ortaya çıkarılmıştır. Bu sonuca göre; *Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği* boyutunda yönetici ile öğretmen ve yönetici ile usta öğretici arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$). Bu fark; yönetici ile öğretmen arasında öğretmen lehine ve yönetici ile usta öğretici arasında usta öğretici lehinedir. Anlamlı farkın *Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği* boyutunda yönetici ile öğretmen ve yönetici ile usta öğretici arasında olmasının nedeni, yöneticilerin bu boyuttaki konuları kapsayan çeşitli hizmetiçi eğitim ve öğretim faaliyetlerine daha az katılmış olmalarından olabilir. Öte taraftan diğer boyutlarda bu görev grupları arasında anlamlı farkların olmaması temelinde,

bu örgüt ortamlarında örgütsel dayanışma ve paylaşımın üst düzeyde olabileceği, işgörenler arasında bilgi paylaşımların gerçekleşmekte olduğu ve bu örgütlerin işbirlikçi bir iklime sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4. Yaş değişkenine göre katılımcıların aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) değerleri

Boyutlar	A) 20-30 yaş K=46		B) 31-40 yaş K=55		C) 41 yaş ve üzeri K=131		F	p	A,B,C arasında ikili fark yönü
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
Ana Dilde İletişim Yeterliği	4,46	0,77	4,39	0,52	4,46	0,47	0,34	0,72	
Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği	2,15	0,91	2,45	0,90	1,87	0,77	9,52	0,00*	B>C
Bilim ve Teknolojide Matematiksel Temel Yeterliği	3,78	0,71	3,97	0,77	3,97	0,59	1,65	0,20	
Dijital Yeterlik	4,10	0,81	4,15	0,63	4,01	0,63	0,93	0,40	
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliliği	4,27	0,67	4,34	0,56	4,27	0,59	0,23	0,80	
Sosyal Vatandaşlık Bilinci Yeterliliği	4,20	0,79	4,35	0,52	4,33	0,57	0,95	0,39	
İnisiyatif ve Girişimcilik Anlayışı Yeterliliği	4,17	0,81	4,26	0,60	4,24	0,66	0,22	0,81	
Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği	4,07	0,83	4,16	0,76	4,18	0,67	0,46	0,63	

Tablo 4'e bakıldığında, *Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği* boyutunda ortaya çıkan görüşler arasında yaş değişkenine göre anlamlı fark olduğu görülebilir ($p<0.05$). Bu farkın hangi yaş grupları arasında olduğu LSD testi ile incelenmiş ve *Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği* boyutunda 31-40 yaş ile 41 yaş ve üzeri arasında 31-40 yaş grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$). İlk bakışta, *Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği* boyutunda yaşça küçük yaş grupları ile yaşça büyük yaş grupları arasında daha büyük farkların oluşması beklenmiştir. Yani, yeni neslin bir önceki nesle göre yabancı dil becerilerinin daha üstün olacağı beklenmektedir. Ancak bu araştırma sonuçları bu beklenti paralelinde değildir.

Tablo 5. Kıdem değişkenine göre katılımcıların aritmetik ortalama (X), standart sapma(S), Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) değerleri

Boyutlar	A) 0-10 yıl K=132		B)11-20 yıl K=55		C) 21 yıl ve üzeri K=45		F	p	A,B,C ara- sında ikili fark yönü
	X̄	S	X̄	S	X̄	S			
Ana Dilde İletişim Yeterliliği	4.46	0.59	4.33	0.52	4.50	0.45	1,46	0,23	
Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliliği	2.15	0.89	1.97	0.76	1.92	0.88	1,57	0,21	
Bilim ve Teknolojide Matematiksel Temel Yeterliliği	3.96	0.60	3.78	0.73	4.06	0.74	2,47	0,09	
Dijital Yeterlilik	4.09	0.66	3.90	0.77	4.14	0.51	2,14	0,12	
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliliği	4.31	0.55	4.19	0.74	4.33	0.55	0,98	0,38	
Sosyal Vatandaşlık Bilinci Yeterliliği	4.33	0.61	4.14	0.67	4.43	0.49	3,16	0,04*	A>B B<C
İnisiyatif ve Girişimcilik Anlayışı Yeterliliği	4.27	0.63	4.00	0.86	4.39	0.46	4,69	0,01*	A>B, B<C,
Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği	4.20	0.71	4.00	0.86	4.20	0.55	1,68	0,19	

Tablo 5 incelendiğinde, *Sosyal Vatandaşlık Bilinci Yeterliliği ile İnisiyatif ve Girişimcilik Anlayışı Yeterliliği* boyutlarında ortaya çıkan görüşler arasında kıdem değişkenine göre anlamlı farklar olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Bu anlamlı farkların hangi kıdem grupları arasında olduğuna LSD testi ile tespit edilmiştir. *Sosyal Vatandaşlık Bilinci Yeterliliği* boyutunda 0-10 yıl ile 11-20 yıl kıdeme sahip katılımcılar arasında 0-10 yıl grup lehine; 11-20 yıl ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip katılımcılar arasında 21 yıl ve üzeri grup lehine anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$). *İnisiyatif ve Girişimcilik Anlayışı Yeterliliği* boyutunda da bir önceki duruma benzer biçimde, 0-10 yıl ile 11-20 yıl kıdeme sahip katılımcılar arasında 0-10 yıl grup lehine; 11-20 yıl ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip katılımcılar arasında 21 yıl ve üzeri grup lehine anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$).

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada; öncelikle yaşam boyu öğrenme kavramı, genel bütüncül sistemli bir çerçevesi oluşturularak açıklanmıştır. Devamında, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiş ve tartışılmıştır. Yönetici, öğretmen ve usta öğreticilerin yaşam boyu öğrenme anahtar yeterliklerine yönelik algıları tespit edilmeye çalışılmış; bunun yanı sıra cinsiyet, görev, yaş, çalışma süresi değişkenlerine göre katılımcıların algıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Bu araştırmanın teorik tarafı uygulama tarafının gerisindedir. Yani araştırmada, ölçek ile elde edilen verilerin analizleri sonucunda ulaşılan istatistiki bilgilere vurgu yapılmıştır. Elde edilen bilgiler problem cümlelerini desteklemek veya çürütmek için yeterlidir. Bu araştırma ile yaşam boyu öğrenme alanına katkı sağlanmıştır. Bu çalışmanın sağlayacağı uygun, değerli ve doğru bilgiler, hem yaşam boyu öğrenme alanında çalışanlar hem de kaliteyi artırıcı eğitim öğretim politikaları geliştiricileri için bir temel oluşturmaya yardımcı olabilecektir.

Her bir boyutun ortalama değerleri dikkate alındığında, çalışma grubundaki yaşam boyu öğrenme anahtar yeterliklerine yönelik algı seviyeleri genel ortalaması “Yeterli” düzeydedir. Sadece Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği boyutunda “Yeterli Değil” ve Bilim ve Teknolojide Matematiksel Temel Yeterliği boyutunda ise “Orta Düzeyde Yeterli” düzeyindedir. Bu veriler temelinde çalışma grubundaki katılımcıların genelinin yaşam boyu öğrenme anahtar yeterlikleri konusunda yeterli olduğu görüşü ileri sürülebilir.

Bu araştırmada ulaşılan bulgular halk eğitim veya yaşam boyu öğrenme alanında bilgi birikimine katkı sağlamıştır. Ayrıca bu ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin sınanmasına bu araştırmanın da bir katkısı olmuştur. Bu araştırmada kullanılan ölçek, başka benzer ölçekler geliştirilerek bu konunun daha da ayrıntılı çalışılabilmesi adına bir ilham kaynağı olabilecektir. Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği boyutunda halk eğitim merkezlerinde çalışan yöneticilerin kendilerini geliştirmelidirler. Bu gerek bireysel okumalar gerekse eğitim politika yapıcılarınca düzenlenebilir. 41 yaş ve üstü halk eğitim merkezi çalışanlarının Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliklerini daha da geliştirmeleri noktasında faaliyetler düzenle-

nebilir ve destekler verilebilir. Bu noktada halk eğitim merkezleri yöneticileri hizmet içi eğitimleri sağlayan Milli Eğitim Bakanlığı'nun ilgili birimlerinden destek alabilir. Dijital Yeterlik noktasında 15 yıl üstü kıdeme sahip halk eğitim merkezi çalışanlarının bu yeterliklerini daha da geliştirmeleri noktasında teknoloji kullanımı kurslarına katılmaları teşvik edilebilir.

Son olarak, sürekli yeni bilgilerin üretildiği bir ortamda, The Reference Framework (Eur-Lex, 2006, 2011; European Communities, 2007)'ün vurduğu, Ana Dilde İletişim Yeterliği, Yabancı Dilde/Dillerde İletişim Yeterliği, Bilim ve Teknolojide Matematiksel Temel Yeterliği, Dijital Yeterlik, Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliliği, Sosyal Vatandaşlık Bilinci Yeterliliği, İnişiyatif ve Girişimcilik Anlayışı Yeterliliği, Kültürel Bilinç ve İfade Yeterliliği boyutları eğitim öğretim işgörenlerinin hayatboyu öğrenme yeterliklerini çözümleyebilmek adına bir referans çerçevesi sunmaktadır.

Kaynakça

- Bosco, J. (2007). *Lifelong learning: what? why? how?*, Retrieved January 19, 2017, from <http://homepages.wmich.edu/~bosco/docs/Lifelong-Learning-2.pdf>
- Diker-Coşkun, Y. ve Demirel, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42. 108-120.
- Erkuş, A. (2005). *Bilimsel araştırma sarmalı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- European Communities (2007). *Key competences for lifelong learning European reference framework*, Retrieved January 19, 2017, from <https://www.erasmusplus.org.uk/file/272/download>
- EU Commission (2011). *The Lifelong learning programme 2007-2013 - Glossary*, Retrieved January 19, 2017, from <http://programmaleonardo.net/lip/cd/cd2/dati/documenti/LLP%20glossary.pdf>
- Eur-Lex (2006). *Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning*. Official Journal of the European Union, 30.12.2006, L394/10, Retrieved November 23, 2016, from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006H0962>

- Eur-Lex (2011). *Key competences for lifelong learning*, Retrieved November 23, 2016, from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:c11090>
- Gencel, İ. E. (2013). Prospective teachers' perceptions towards lifelong learning competencies. *Education and Science*, 38(170), 237-252.
- Jarvis, P. (2004). *Adult and continuing education: Theory and practice* (Third Edition). RoutledgeFalmer.
- Kaya, H. (2015). Türkiye'de halk eğitimi merkezleri. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3 (3), 268-277.
- Kılınc, H. H. ve Yenen, E. T. (2015). Lifelong learning tendencies of the public education centre trainees. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 35, 187-198, Doi: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2940>
- Yavuz-Konokman, G. ve Yanpar-Yelken, T. (2014). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), 267-281.
- Kozikoğlu, İ. (2014). Üniversite ve meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin incelenmesi. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(3), 29-43.
- Kuzu, S., Demir, S., ve Canpolat, M. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(4), 1089-1105.
- MEB (2015). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı 2015-2019 Stratejik Planı* http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/10052958_10.09.2015sp17.15imzasz.pdf adresinden 28 Ekim 2016 tarihinde indirilmiştir.
- Oral, B. ve Yazar, T. (2015). Examining the perception of prospective teachers about life-long learning in terms of various variables. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi/Electronic Journal of Social Sciences*, 14 (52), 1-11.
- Şahin, M., Akbaşlı, S. ve Yanpar Yelken, T. (2010). Key competences for lifelong learning: The case of prospective teachers. *Educational Research and Review*, 5(10), 545-556.
- Toprak, M. ve Erdoğan, A. (2012). Lifelong learning: concept, policy, instruments and implementation. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education on and Science*, 2(2), 69-91.

- TUİK (2016). *Eğitim istatistikleri- istatistiksel tablolar ve dinamik sorgulama - yaygın eğitim faaliyetleri istatistikleri yıllara göre yaygın eğitim kurumları*, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id= 1018 adresinden 26 Aralık 2016 tarihinde indirilmiştir.
- Tunca, N., Şahin, S. A., ve Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 432-46.
- Yazar, T. ve Yaman, F. (2014). Investigating of life long learning tendency of teachers (the example of diyarbakır). *K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (4), 1553-1566
- Yüksek Planlama Kurulu (2014). *Hayat boyu öğrenme strateji belgesi ve eylem planı (2014-2018)*, http://hbogm.meb.gov.tr//meb_iys_dosyalar/2015_04/20025555_h_bostratejibelgesi_2014_2018.pdf adresinden 20 Ekim 2016 tarihinde indirilmiştir.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Akbaşı, S. ve Durnalı, M. (2017). Halk eğitim merkezlerinde çalışan iş görenlerin yaşam boyu öğrenme anahtar yeterlik algıları. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 726-741.